

IZVOĐENJE LETOVA DRONOVIMA U BLIZINI LJUDI

Prije nego što započnete let svojim dronom potrebno je da provjerite gdje je dozvoljeno izvoditi takve letove. Gdje god da izvodite letove, morate razmišljati i o sigurnosti ljudi u tom području. Po pravilu, kada izvodite operacije u „otvorenoj“ kategoriji, nije dozvoljeno prelijetanje ljudi koji nijesu uključeni u operaciju dronom, odnosno u vašu aktivnost. To znači da morate održavati odgovarajuću udaljenost od ljudi i imovine. Razlozi za to su sigurnost, ali i zaštita privatnosti ljudi.

U nastavku ćemo dati više informacija o pojmu „uključenih“ i „neuključenih“ lica, što će vam pomoći da sigurno izvodite letove u blizini ljudi i da shvatite šta je dozvoljeno.

Uključena lica

U pravilima o bespilotnim vazduhoplovima „uključena lica“ u operacijama drona definisana su kao: pilot drona, posmatrač, operator i klijent. U zavisnosti od situacije, neka ili sva ta lica mogu se nalaziti na mjestu na kojem izvodite let. Klijent, na primjer, može biti neko ko se snima ili jednostavno lice koje nadzire rad. Svi oni treba da su upoznati sa planom leta i poslom koji se obavlja korišćenjem drona, uputstvima i mjerama opreza koje daje pilot drona.

Uključena lica treba da su usredsređena na operaciju drona i ne smiju se baviti nekim drugim aktivnostima, na primjer telefonskim razgovorom ili jelom. Uključena lica u svakom trenutku za vrijeme operacije treba da znaju lokaciju drona i biti spremna na preuzimanje mjera kako bi zaštitila sebe i druge ako se dron počne ponašati na neočekivan način.

Isto tako trebate voditi računa o tome kako bi „uključena“ ili neuključena lica mogla reagovati na mogućnost pada drona iz vazduha i hoće li prisutna lica naići na prepreke pri udaljavanju od putanje drona, kao što je na primjer ograda ili ulica. To bi trebalo da bude sastavni dio vaše procjene rizika prije izvođenja letačke operacije.

Neuključena lica

„Neuključena lica“ su obično sva ona lica koja nisu gore opisana. Ona ne učestvuju u operaciji drona i možda nisu ni svjesna da je operacija drona u toku. Smatra se da su i životinje „neuključene“, pa i o njima treba voditi računa.

Bilo koji skup ljudi po definiciji se smatra „neuključenim licima“. „Skup ljudi“ nije definisan određenim brojem ljudi već ograničenjem prostora za mogućnost slobodnog kretanja lica u tom skupu kako bi izbjegla dron koji je van kontrole. Ako se ljudi nalaze toliko blizu jedni drugima da je mogućnost njihovog pomjeranja ili udaljavanja ograničena, tada se to smatra skupom ljudi.

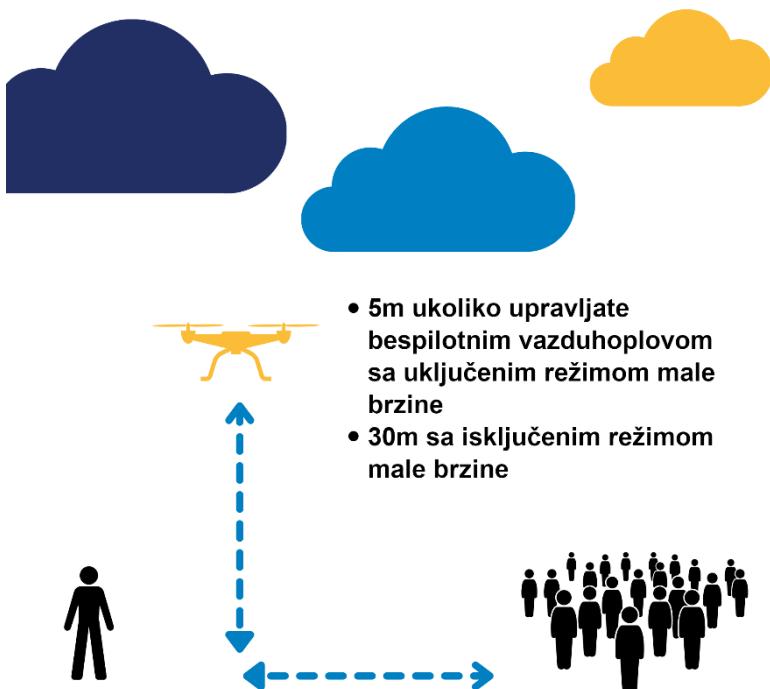
U nastavku su primjeri skupova ljudi:

- sportski, kulturni, vjerski ili politički događaji
- sunčani dan na plažama ili parkovima
- prometne trgovačke ulice tokom radnog vremena
- skijališta/skijaške staze
- ljudi koji hodaju ulicama, voze ulicom itd.

Preljetanje ljudi različitim kategorijama dronova

Kao što smo opisali, ne smijete dronovima prelijetati ljude. Izuzeće je moguće ako let izvodite privatno izrađenim dronom čija je masa manja od 250 grama ili dronom kupljenim na tržištu koji ima identifikacionu oznaku klase 0 ili 1, koji može izvoditi operacije u potkategoriji A1. Međutim, svi letovi se moraju izvoditi u najmanjoj mogućoj mjeri iznad ljudi.

Kada je riječ o dronovima klase C3 i C4, operacije možete izvoditi na udaljenosti od 150 metara od urbanih područja i najmanje 30 metara od skupova ljudi.

Jedini dronovi kojima možete izvoditi letove blizu ljudi jesu dronovi koji nose oznaku klase C2 ili oni koji su u potkategoriji A2. Kao opšte pravilo, letove dronovima izvodite na bočnoj udaljenosti od svih neuključenih lica koja nije manja od visine na kojoj dron leti (to je „pravilo 1:1“ odnosno ako let izvodite na visini od 40 m, udaljenost od bilo kojeg neuključenog lica treba biti najmanje 40 m) i nikad se nemojte približavati na manje od 30 m horizontalno nijednom neuključenom licu. Ako je vaš dron opremljen funkcijom režima male brzine koji je uključen, tada udaljenost od neuključenih lica možete smanjiti na minimalnih 5 metara.

U svim drugim slučajevima (kad se radi o dronovima koji imaju identifikacionu oznaku klase 3, 4, 5 ili 6 ili koji su privatno izrađeni i teži od 250 grama), morate obezbijediti da se neuključena lica ne nalaze unutar područja operacije.

Kao pilot ili operator drona, odgovorni ste za sigurnost svih oko sebe, ali i za to da dobro predstavljate tu aktivnost i pokazujete koliko izvođenje letova dronom može biti uzbudljivo, zabavno i sigurno. Zato je prije početka leta važno izvršiti procjenu rizika kako bi se kasnije izbjegli problemi.

Podijeli ovaj članak sa drugim operatorima i pilotima

Agencija za civilno vazduhoplovstvo je sastavila ovaj članak kako bi osigurala da su operatori i piloti dronova svjesni svojih odgovornosti. Podijelite ovu stranicu sa drugim operatorima i pilotima!